

Sygn. akt I UZ 20/22

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka (przewodniczący)

SSN Jarosław Sobutka

SSN Robert Stefanicki (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania D. K.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2023 r.,
zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt III AUa 5/22,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z odwołania D. K. przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie od decyzji z dnia 8 lipca 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej wyrokiem z dnia 19 maja 2022 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim i oddalił odwołanie. Skargę kasacyjną od tego wyroku złożył profesjonalny pełnomocnik odwołującej D. K., który wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 39.120 zł. W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ emerytalny wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 7.987 zł.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 października 2022 r. zwrócił skargę kasacyjną Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie w celu wezwania pełnomocnika skarżącej do przedstawienia sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego, a następnie formalnego sprawdzenia (art. 25 k.p.c.) i ustalenia przez Sąd Apelacyjny (postanowieniem) wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego w związku z istotnymi rozbieżnościami poglądów stron co do sposobu obliczenia tej wartości przy założeniu, że w sprawie o wysokość emerytury dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.).

Pełnomocnik skarżącej w odpowiedzi na zobowiązanie do wskazania sposobu ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia wskazał, że wartość tę stanowi kwota 47.407 zł, na którą składa się różnica w wypłacanej ubezpieczonej emeryturze od października 2017 r. do maja 2022 r. Jednocześnie pełnomocnik wyjaśnił, że ustalenia tego dokonał na podstawie art. 19, 21, 22 k.p.c. i podana kwota stanowi sumę wysokości dochodzonych świadczeń zaległych oraz dochodzonych świadczeń przyszłych przez ubezpieczoną.

Sąd Apelacyjny, dokonując sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie (art. 25 § 1 k.p.c.), na podstawie akt emerytalnych ubezpieczonej ustalił, że: decyzją organu emerytalnego z dnia 27 lutego 2017 r. o waloryzacji policyjnej emerytury przyznano ubezpieczonej świadczenie w wysokości 1.835,43 zł brutto od dnia 1 marca 2017 r., a zaskarżoną decyzją z dnia 8 lipca 2017 r. przyznano ubezpieczonej świadczenie w wysokości 1.169,90 zł brutto od dnia 1 października 2017 r. Zatem różnica między świadczeniem przysługującym i przyznanym stanowi kwotę 665,53 zł. W myśl art. 22 k.p.c. w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania. Przepis ten stanowi podstawę prawną do ustalenia wartości przedmiotu sporu (i zaskarżenia) w niniejszej sprawie, która jest sprawą o wysokość świadczenia powtarzającego się i wartość tę stanowi kwota 7.987 zł - zgodnie z art. 126¹ § 3 k.p.c. obliczona w następujący sposób $665,53 \text{ zł} \times 12 = 7\,986,36 \text{ zł}$.

Jednocześnie sąd odwoławczy miał na uwadze, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt I UZ 5/21 (LEX nr 3372679) wyjaśnił, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania

sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Jeżeli decyzja organu rentowego dotyczy wysokości (przeliczenia) świadczenia „na bieżąco” (czyli na przyszłość), wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia określa się z uwzględnieniem art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się, wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok. Wartość ta w przypadku spraw o przeliczenie wysokości emerytury nie rośnie w czasie w związku z trwaniem postępowania sądowego, ponieważ zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych decyzja organu rentowego dotyczy stanu rzeczy (stanu prawnego i faktycznego) na datę jej wydania, nie obejmuje zatem kolejnych lat trwania postępowania sądowego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 3 listopada 2022 r. w sprawie z odwołania D. K. przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie o wysokość emerytury policyjnej na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 maja 2022 r. sprawdził z urzędu wartość przedmiotu sporu w sprawie, określił wartość przedmiotu sporu na kwotę 7.987 zł na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 22 k.p.c. i art. 126¹ § 3 k.p.c. i odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną - na podstawie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. - biorąc pod uwagę fakt, że ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł.

Zażalenie na postanowienie z dnia 3 listopada 2022 r. wydane przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych złożył pełnomocnik ubezpieczonej D. K., zaskarżając je w następującym zakresie: co do pkt II oraz III w całości i zarzucając skarżonemu postanowieniu naruszenie: 1) art. 21 § 1 k.p.c. w zw. z art. 19 § 1 k.p.c. przez ich niezastosowanie, i w konsekwencji przyjęcie, że wartość przedmiotu sporu wyznacza suma obniżonych świadczeń za okres roku, w sytuacji, w której Ubezpieczona dochodzi ustalenia wysokości emerytury nie tylko na przyszłość, lecz także z datą wsteczną, tj. od momentu wstrzymania wypłaty świadczenia w pełnej wysokości, a tym samym określenie wysokości przedmiotu zaskarżenia z pominięciem Uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., z której wprost wynika, że w

sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w odniesieniu do świadczeń zaległych na podstawie art. 19 § 1 k.p.c. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych stosuje się art. 21 k.p.c.; 2) art. 398² § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że wartość przedmiotu sporu wyznacza suma obniżonych świadczeń za okres roku, co się tyczy tej wartości obliczoną wyłącznie z uwzględnieniem art. 22 k.p.c., skarga kasacyjna nie przysługuje, nadto nieuwzględnienie, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; 3) art. 398² § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, w której w niniejszej sprawie Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA wywodząc apelację jako wartość przedmiotu zaskarżenia, wskazał kwotę 11.887,32 zł, natomiast w odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany podnosi, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie winna wynosić 7.987 zł, zaś następnie zaniechanie wyjaśnienia tychże rozbieżności w stanowisku pozwanego i przyjęcie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie winna zostać ustalona wedle stanowiska pozwanego wskazanego w odpowiedzi na skargę kasacyjną, co doprowadziło do wydania postanowienia o jej odrzuceniu.

Wniósł w powyższym zakresie o uchylenie skarżonego postanowienia w pkt II oraz III w całości, nadanie skardze kasacyjnej dalszego biegu oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów zastępstwa procesowego w niniejszym postępowaniu według norm przepisanych. W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na rzecz pozwanego organu kosztów zastępstwa procesowego – kosztów postępowania zażaleniowego – według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie pozostaje bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

W sprawie spór toczył się o ponowne obliczenie świadczenia (wysokość emerytury policyjnej), a nie o ustalenie prawa do tego świadczenia. Wobec tego skarga kasacyjna jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia osiąga pułap wskazany w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Jest to bowiem sprawa majątkowa, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 13/01, OSNP 2003 nr 2, poz. 47; 17 lutego 2009 r., I UZ 36/08, OSNP 2010 nr 19-20, poz. 250; 27 października 2009 r., II UZ 34/09, LEX nr 574545, 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, LEX nr 707896; 3 marca 2011 r., II UZ 5/11, LEX nr 846582; 21 czerwca 2011 r., III UZ 12/11, LEX nr 966827; 6 marca 2018 r., II UZ 119/17, LEX nr 2456371; 13 stycznia 2021 r., I UZ 20/20, LEX nr 3181526; 22 listopada 2022 r., II UZ 100/21, niepubl.; 22 marca 2023 r., II UZ 81/22 niepubl.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że w sporach sądowych o wysokość powtarzających się świadczeń z ubezpieczenia społecznego wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi obliczona za okres jednego roku, stosownie do wskazań zawartych w art. 22 k.p.c., różnica między hipotetyczną kwotą emerytury, jaką skarżący otrzymywałby, gdyby jego żądanie ustalenia wysokości świadczenia zostało uwzględnione, a emeryturą w kwocie faktycznie pobieranej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2009 r., II UZ 30/09, LEX nr 583822). Natomiast sposób ustalania wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których spór dotyczy wysokości świadczenia powtarzającego się, został szczegółowo wyjaśniony w orzecnictwie, zwłaszcza w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12 (OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112; PiZS 2014 nr 10, s. 36, z glosą E. Pietrzak).

W sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, zatem wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w wypadku świadczeń zaległych na podstawie art. 19 § 1 k.p.c. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych zastosowanie znajduje art. 21 k.p.c. W sprawach z ubezpieczenia społecznego przepis art. 22 k.p.c. stosuje się tym samym do przyszłych świadczeń powtarzających

się, natomiast różnicę pomiędzy świadczeniem powtarzającym się z ubezpieczenia społecznego wypłaconym a należnym w okresie wstecznym, należy zsumować i powstała kwota stanowi wartość przedmiotu sporu zgodnie z art. 19 § 1 k.p.c. W sytuacji, gdy razem z nimi dochodzone są przyszłe świadczenia powtarzające się, to na podstawie art. 21 k.p.c., do oznaczenia wartości przedmiotu sporu zlicza się wartość obu roszczeń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UZ 67/13).

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w Szczecinie przy określaniu wartości przedmiotu zaskarżenia skupił się głównie na treści zaskarżonej decyzji z dnia 8 lipca 2017 r. przyznającej ubezpieczonej świadczenie w wysokości 1.169,90 zł brutto do 1 października 2017 r., jednocześnie mając na uwadze postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2021 r., I UZ 5/21 (LEX nr 3372679), że wskazana decyzja wywołuje jedynie skutki na przyszłość, a zatem nie może być mowy o świadczeniach zaległych.

Należy zwrócić uwagę, że skarżąca kwestionowała decyzję Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 8 lipca 2017 r., na podstawie której świadczenie emerytalne skarżącej obniżone zostało z kwoty 1.835, 43 zł brutto do kwoty 1.169, 90 zł brutto od 1 października 2017 r., a zatem dochodziła wyrównania świadczenia tylko do kwoty sprzed wydania decyzji z dnia 8 lipca 2017 r. W tej sytuacji należało uznać, że w niniejszej sprawie chodziło wyłącznie o ustalenie wartości świadczenia powtarzającego się na przyszłość. Wobec tego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się - w odniesieniu do świadczeń przyszłych - na podstawie art. 22 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2022 r., II UZ 10/22, LEX nr 3498433).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[f.n]

